

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 3030 від 07.02.2020
Народні депутати України
А. Костюх та інші

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо підтримки дитячо-юнацького спорту»

У законопроекті шляхом внесення змін до законів України «Про фізичну культуру і спорт» та «Про позашкільну освіту» пропонується на законодавчому рівні визначити, що засновники дитячо-юнацьких спортивних шкіл можуть встановлювати плату за навчання в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. При цьому, плата за навчання у дитячо-юнацьких спортивних школах за місяць не може перевищувати 20 відсотків прожиткового мінімуму для дитини віком від 6 до 18 років, встановленого на 01 січня відповідного року. Також відповідними змінами пропонується визначити, що діти із багатодітних сімей, діти із малозабезпечених сімей, діти з інвалідністю, діти-сироти і діти позбавлені батьківського піклування навчаються у дитячо-юнацьких спортивних школах безоплатно.

Як зазначається в п. 6 пояснювальної записки до законопроекту, його прийняття «сприятиме ефективному функціонуванню дитячо-юнацьких спортивних шкіл та спортивних клубів в Україні, поліпшенню якості фізичного виховання дітей у навчальних закладах, покращенню здоров'я українських дітей, підвищенню позитивного іміджу України у міжнародному спортивному русі та посиленню у майбутньому обороноздатності України».

Головне науково-експертне управління, розглянувши законопроект, вважає за доцільне висловити щодо нього наступне.

1. Насамперед необхідно зазначити, що аналогічні за змістом положення щодо можливості встановлення плати за навчання у дитячо-юнацьких спортивних школах вже запроваджувались Законом України «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» від 28.12.2014 № 76-VIII та були скасовані Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо

підтримки дитячо-юнацького спорту та фізичного виховання дітей» від 19.05.2015 № 453-VIII. Тому для прийняття більш виваженого рішення щодо можливих наслідків реалізації новел законопроекту виглядає за доцільне у супровідних документах навести аналіз практики застосування відповідних норм під час їх дії.

На нашу думку, пропозиції щодо встановлення плати за навчання в дитячо-юнацьких спортивних школах не повною мірою кореспондується із засадами державної політики у сфері фізичної культури і спорту, визначеними у ст. 4 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», зокрема, щодо визнання фізичної культури і спорту як пріоритетного напрямку гуманітарної політики держави; гарантування рівних прав та можливостей громадян у сфері фізичної культури і спорту тощо.

Також при прийнятті рішення щодо проекту Закону доцільно врахувати положення Конституції України, відповідно до яких Україна проголошена *соціальною державою* (ст. 1), рівність прав жінки і чоловіка забезпечується, в тому числі, *матеріальною і моральною підтримкою дитинства* (ч. 3 ст. 24), утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, покладається на державу, держава заохочує і підтримує *благодійницьку діяльність щодо дітей* (ч. 3 ст. 52).

Крім того, для прийняття виваженого рішення щодо джерел фінансування дитячо-юнацьких спортивних шкіл та можливих альтернативних варіантів вирішення проблеми виникає потреба у розрахунках прогнозованих надходжень від запровадження вищезазначеної оплати. Вимога належного фінансово-економічного обґрунтування відповідає ч. 1 ст. 27 Бюджетного кодексу України та ч. 3 ст. 91 Регламенту Верховної Ради України, відповідно до яких у разі внесення законопроекту, проекту іншого акта, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету (*надходжень бюджету та/або витрат бюджету*), суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки).

2. Головне управління не вбачає потреби у доповненні ч. 5 ст. 9 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» положенням, згідно з яким «спортивні клуби приватної форми власності можуть *отримувати підтримку з видатків місцевих бюджетів у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України*». Так, відповідно до ч.ч. 1 та 4 ст. 61 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування в селах, селищах, містах, районах у містах (у разі їх створення) самостійно розробляють, затверджують і виконують відповідні місцеві бюджети згідно з Бюджетним кодексом України, самостійність місцевих бюджетів гарантується правом самостійно визначати напрями використання коштів місцевих бюджетів відповідно до закону. Відтак, чинне законодавство не забороняє органам місцевого самоврядування надавати фінансову підтримку з місцевих бюджетів відповідним суб'єктам, де останні виступатимуть в якості

одержувачів бюджетних коштів. Зокрема, відповідно до ч. 6 ст. 22 Бюджетного кодексу України «розпорядник бюджетних коштів може уповноважити одержувача бюджетних коштів на виконання заходів, передбачених бюджетною програмою, шляхом доведення йому бюджетних асигнувань та надання відповідних коштів бюджету (на безповоротній чи поворотній основі). Одержувач бюджетних коштів використовує такі кошти відповідно до вимог бюджетного законодавства на підставі плану використання бюджетних коштів, що містить розподіл бюджетних асигнувань».

Одночасно звертаємо увагу на некоректність формулювання *«отримувати підтримку з видатків місцевих бюджетів»* та невідповідність припису *«у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України»* зазначеній вище ч. 4 ст. 61 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», що визначає самостійність місцевих бюджетів.

Принагідно зауважимо, що внесена пропозиція не узгоджується з метою законопроекту, якою, серед іншого, суб'єктами права законодавчої ініціативи визначено *«залучення позабюджетних коштів для ефективного розвитку дитячо-юнацьких спортивних шкіл, покращення здоров'я українських дітей та сприяння посиленню обороноздатності України»* (п. 2 пояснювальної записки) у зв'язку з тим, що *«на сьогоднішній день коштів державного та місцевих бюджетів не вистачає для ефективної діяльності дитячо-юнацьких спортивних шкіл»* (п. 1 пояснювальної записки). У зв'язку з цим є незрозумілою пропозиція здійснювати підтримку спортивних клубів приватної форми власності за рахунок коштів місцевих бюджетів в умовах недостатності останніх. До речі, у пояснювальній записці до проекту внесена пропозиція не обґрунтовується.

У контексті зазначеного вбачається доцільним надати належне обґрунтування потреби спортивних клубів приватної форми власності у додатковому фінансуванні, в тому числі, враховуючи розмір плати за послуги, які такими клубами надаються, ступінь покриття нею відповідних витрат.

3. Згідно з новою ч. 7 ст. 10 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» *«засновниками дитячо-юнацьких спортивних шкіл може встановлюватися плата за навчання в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, при цьому, плата за навчання у дитячо-юнацьких спортивних школах за місяць не може перевищувати 20 відсотків прожиткового мінімуму для дитини віком від 6 до 18 років, встановленого на 1 січня відповідного року»*.

По-перше, за змістом внесеної пропозиції право щодо встановлення плати за навчання поширюється на засновників дитячо-юнацьких спортивних шкіл усіх форм власності. Проте школи приватної форми власності і сьогодні наділені таким правом, що зумовлено їх правовим статусом.

У цьому контексті зазначимо, що згідно з Господарським кодексом України на всі види продукції (робіт, послуг) визначаються вільні ціни, за винятком тих видів продукції (робіт, послуг), на які встановлено державні

регульовані ціни; вільні ціни визначаються суб'єктами господарювання самостійно за згодою сторін (ст. 190). Тобто, у разі прийняття законопроекту обмежуватимуться права зазначених суб'єктів на встановлення вільної ціни на свої послуги.

По-друге, щодо розміру плати за навчання, Конституція України не наділяє Верховну Раду України повноваженнями у сфері ціноутворення. Такими повноваженнями, зокрема, наділений Кабінет Міністрів України (п. 3 ст. 116 Конституції України, абз. 17 п. 1 ч. 1 ст. 20 Закону України «Про Кабінет Міністрів України», п. 1 ч. 1 ст. 5 Закону України «Про ціни і ціноутворення»). Крім того, органи місцевого самоврядування забезпечують реалізацію державної цінової політики у межах повноважень, визначених законом (ч. 1 ст. 6 Закону України «Про ціни і ціноутворення»). Зауважимо також, що відповідно до ч.ч. 1 та 2 ст. 191 Господарського кодексу України державні регульовані ціни запроваджуються Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади, державними колегіальними органами та органами місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень у встановленому законодавством порядку; державне регулювання цін здійснюється згідно із Законом України «Про ціни і ціноутворення».

По-третє, внесена законодавча пропозиція потребує обґрунтування в контексті впливу запровадження плати за навчання у дитячо-юнацьких спортивних школах на рівень доступності такого навчання.

4. Не сприяє однозначності розуміння правових норм запропонована новела, відповідно до якої «засновниками дитячо-юнацьких спортивних шкіл *може* встановлюватися плата за навчання» (нова ч. 7 ст. 10 Закону України «Про фізичну культуру і спорт»). Як зазначено в п. 44 доповіді «Верховенство права», схваленої Європейською комісією «За демократію через право» (Венеціанською комісією) 25-26.03.2011, принцип правової визначеності є ключовим у питанні довіри до судової системи і верховенства права; прогнозованість означає, що закон повинен, коли це можливо, бути оприлюдненим до його виконання і бути *передбачуваним* у тому, що стосується його наслідків: він має бути сформульований достатньо точно для того, щоб людина могла регулювати свою поведінку.

5. Звертаємо увагу на те, що за загальними вимогами законодавчої техніки у разі внесення змін до декількох законів, вони подаються у хронологічному порядку. Проте зазначені рекомендації у законопроекті не враховані.

Крім того, зауваження викликає також порядок набрання чинності Законом, проект якого розглядається, – «з дня, наступного за днем його опублікування» (п. 1 розділу II «Прикінцеві положення»), адже реалізація положень проекту потребує оновлення підзаконної нормативно-правової бази, на яке Кабінету Міністрів України надається три місяці (п. 2 розділу II проекту), та здійснення низки практичних заходів. У зв'язку із цим, на думку

Головного управління, Закон повинен вводитись в дію щонайменше через три місяці після дня його опублікування.

Узагальнюючий висновок: за результатами розгляду у першому читанні законопроект доцільно повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: В. Грицак, Н. Пархоменко,
О. Олещенко, В. Гергелійник

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач:ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІЇВНА
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000733B420047F32C01
Дійсний до: 10.11.2020 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/3-2020/8061 від 02.03.2020

33631